

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การทำงานมีความสำคัญต่อชีวิตของคนทุกคน เนื่องจากการทำงานเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต และต้องปฏิบัติมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ การทำงานเป็นสิ่งที่ให้ประสบการณ์ที่มีคุณค่าของชีวิตของคน เพราะเป็นโอกาสที่ทำให้เกิดการพบปะสังสรรค์ระหว่างผู้ใช้แรงงานกับบุคคลอื่น ๆ กับสถานที่ กับขั้นตอน และเรื่องราวต่างๆ ตลอดจนความคิดเห็นทั้งหลายจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการทำงานจึงเป็นการเปิดโอกาสในแสดงออกถึงสติปัญญา ความคิดริเริ่มอันนำมาสู่เกียรติยศ และความพึงพอใจในชีวิต (สุนทร นามโคตศรี. 2553 : 1) ในการทำงานนั้นจำเป็นต้องมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี เพราะถ้าบุคคลใช้ชีวิตการทำงานอยู่กับสิ่งที่ตนเองพอใจจะทำให้มีสภาพจิตใจและอารมณ์ที่ดี ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามไปด้วย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่แต่ละองค์กรจะต้องศึกษา หรือแสวงหาหนทางให้เกิดความสอดคล้องกันของความพึงพอใจ ระหว่างพนักงานและองค์กร เพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายมีประสิทธิภาพสูงสุด การมีคุณภาพชีวิตการทำงานต่ำลง ผลที่ตามมาคือความเสียหายอย่างใหญ่หลวงที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการผลิตหรือการบริการที่หยุดชะงัก จนมีผลทำให้ไม่สามารถดำเนินการไปตามเป้าหมาย ซึ่งนอกจากหน่วยงานหรือองค์กรจะสูญเสียงบประมาณแล้วพนักงานเองก็ต้องประสบความลำบาก ขาดรายได้ และเสียเงินในการดูแลรักษาตนเอง อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติโดยรวมด้วย (ธีราพร ธีรศิลป์. 2552 : 1)

ภาคอุตสาหกรรมนับเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศและจะทวีความสำคัญเพิ่มมากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากโครงสร้างของภาคอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนไป คือ ส่วนแบ่งของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่เกิดจากภาคอุตสาหกรรมได้เพิ่มขึ้นทุกปี และจำนวนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 และ 11 ซึ่งเป็นแผนพัฒนาที่เน้นทรัพยากรมนุษย์ และคุณภาพชีวิตของคนไทย พัฒนาคูณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนกระจายรายได้สู่ส่วนภูมิภาคและรักษาระดับการเพิ่มของจำนวนประชากรให้เหมาะสม (ธีราพร ธีรศิลป์. 2552 : 1)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่มีนิคมอุตสาหกรรมตั้งอยู่ 5 แห่ง ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน นิคมอุตสาหกรรมบ้านหว้า (ไฮเทค) นิคมอุตสาหกรรมสหรัตนนคร เขตประกอบการอุตสาหกรรมแฟคตอรีแลนด์ และสวนอุตสาหกรรมโรจนะ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2554 : 2) ซึ่งสวนอุตสาหกรรมโรจนะ เป็นนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีแรงงานภาคอุตสาหกรรมอยู่เป็นจำนวน 88,645 คน (ศิริกาญจน์ โชคสิทธิเกียรติ, 2553 : 55) ดังนั้นสิ่งที่ลืมไม่ได้คือ ทรัพยากรบุคคล ซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตที่มีความสำคัญและต้องคำนึงถึงมากที่สุด เนื่องจากประสิทธิภาพขององค์กรขึ้นอยู่กับบุคลากร หรือพนักงานในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นการฟื้นฟู ปรับปรุงหรือพัฒนาก็ตาม เพราะฉะนั้นการที่จะทำให้พนักงานปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของพนักงานก่อน และความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อคุณภาพชีวิตของพนักงานอยู่ในระดับดี ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในสวนอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ มีประสิทธิภาพ เป็นการฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และรวมถึงสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยในการทำงาน ความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิต และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในสวนอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตของพนักงานจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยในการทำงานของพนักงาน
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิต กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน
2. ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานต่างกันมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
3. ปัจจัยในการทำงานของพนักงานต่างกันมีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
4. ความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา ความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในสวนอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ พนักงานที่ทำงานในสวนอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 88,645 คน (สิริกาญจน์ โชคสิทธิเกียรติ. 2553 : 55) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการกำหนดตัวอย่าง กรณีทราบจำนวนประชากร ของ ยามาเน่ (Yamane. 1970) (ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2555 : 45) ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา ความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในสวนอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยกำหนดตัวแปรที่จะศึกษาดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ

2.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงาน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอายุงาน

2.1.2 ปัจจัยในการทำงานของพนักงาน ได้แก่ เหตุผลที่ทำงานกับบริษัท วิธีการเดินทางมาทำงาน การเข้ามาทำงานในบริษัท ช่วงเวลาทำงานปกติ และจำนวนชั่วโมงที่ทำงานนอกเวลาต่อเดือน

2.2 ตัวแปรตาม

2.2.1 ความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตของพนักงาน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และด้านความสำเร็จของงาน

2.2.2 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน ได้แก่ ด้านลักษณะงาน ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้า ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านผู้บังคับบัญชา ด้านรายได้/ค่าตอบแทน/สวัสดิการ และด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

3. ขอบเขตด้านสถานที่ของการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ สวนอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4. ขอบเขตด้านเวลาในการวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการเก็บตัวอย่าง ระหว่างเดือน มิถุนายน - กันยายน พ.ศ. 2556

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยในการทำงาน ความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิต และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในสวนอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานในสวนอุตสาหกรรมโรจนะให้ดียิ่งขึ้นเพื่อสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมอื่น หรือหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณภาพชีวิตในการทำงาน หมายถึง การทำงานภายในองค์กรอย่างมีความสุข มีความพึงพอใจในงานที่ได้ปฏิบัติรวมถึงสิ่งแวดล้อมที่มีความเหมาะสม ซึ่งก่อให้เกิดความพึงพอใจในงาน

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้สึกในทางที่ดีอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความสนใจและทัศนคติของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติ เป็นแรงผลักดันทำให้บุคคลทำงานด้วยความกระตือรือร้น มีขวัญและกำลังใจ ทำให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

พนักงาน หมายถึง พนักงานที่ทำงานอยู่ในสวนอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงาน หมายถึง ปัจจัยส่วนตัวของพนักงานที่ทำงานอยู่ในสวนอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอายุงาน

ปัจจัยในการทำงานของพนักงาน หมายถึง ปัจจัยในการทำงานของพนักงานที่ทำงานอยู่ในสวนอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ เหตุผลที่ทำงานกับบริษัท วิธีการ

เดินทางมาทำงาน การเข้ามาทำงานในบริษัท ช่วงเวลาทำงานปกติ และจำนวนชั่วโมงที่ทำงาน นอกเวลาต่อเดือน

ความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตของพนักงาน หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากความคิดของพนักงานที่มีต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และด้านความสำเร็จของงาน

ด้านร่างกาย หมายถึง การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของพนักงานซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย ความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด ความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกาย พละกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน และการรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน

ด้านจิตใจ หมายถึง การรับรู้สภาพทางจิตใจของพนักงาน ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด การตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความ เคร้าหรือกังวล และการรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตน ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต

ด้านสัมพันธภาพทางสังคม หมายถึง การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วยการยอมรับการมีชื่อเสียงและการได้รับการยกย่องจากสังคม และการเป็นผู้ให้และผู้รับในเวลาเดียวกัน

ด้านความสำเร็จของงาน หมายถึง การที่พนักงานทำงานตามความสามารถแห่งสติปัญญาได้อย่างอิสระ จนได้รับความสำเร็จเป็นอย่างดี ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ความอิสระในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ความพึงพอใจในผลงานที่ปฏิบัติเนื่องจากเป็นที่ยอมรับของบริษัท ได้รับการยกย่อง ชมเชย เมื่อปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมาย และโอกาสปฏิบัติงานให้ดีที่สุดได้ตลอดเวลา

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน หมายถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานที่ทำงานอยู่ในสวนอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ด้านลักษณะงาน ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้า ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านผู้บังคับบัญชา ด้านรายได้/ค่าตอบแทน/สวัสดิการ และด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านลักษณะงาน หมายถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน ด้านลักษณะของงานที่พนักงานปฏิบัติอยู่ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมาย มีความเหมาะสมสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลุล่วงด้วยดีเสมอ งานของมีความท้าทาย ความภาคภูมิใจในงานที่ปฏิบัติอยู่ และเป็นงานที่ทำแล้วมีความสุข

ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้า หมายถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าของพนักงานในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การปฏิบัติงานกับบริษัททำให้ได้รับความก้าวหน้ามากกว่าที่อื่น โอกาสในการได้รับการเลื่อนขั้น/เลื่อนตำแหน่ง โอกาสในการได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ งานที่กำลังปฏิบัติอยู่มีความมั่นคงกว่าสายงานอื่น และการจัดระบบการปฏิบัติงานในหน่วยงานเหมาะสมกับบุคลากรที่มีอยู่

ด้านเพื่อนร่วมงาน หมายถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน ด้านเพื่อนที่ทำงานร่วมกันในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ เพื่อนร่วมงานส่วนใหญ่ทำงานแบบช่วยเหลือและเอื้ออาทรกัน มีเพื่อนร่วมงานที่ไว้วางใจสามารถปรึกษาเรื่องงานและเรื่องส่วนตัวได้ รู้สึกมีความสุขเมื่อได้อยู่ในหมู่เพื่อนร่วมงาน เมื่อพนักงานบางคนประสบปัญหา เพื่อนในที่ทำงานมักจะช่วยเหลือกันเสมอ และเพื่อนร่วมงานมีส่วนช่วยให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน

ด้านผู้บังคับบัญชา หมายถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน ด้านผู้บังคับบัญชา ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชารับฟังความคิดเห็นและให้ความไว้วางใจเสมอ ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ อยู่เสมอ ผู้บังคับบัญชามีการส่งเสริมให้พนักงานมีโอกาสพัฒนาตนเอง ได้รับการยกย่องจากผู้บังคับบัญชาอยู่เสมอ และได้รับความไว้วางใจให้ทำงานที่สำคัญจากผู้บังคับบัญชา

ด้านรายได้/ค่าตอบแทน/สวัสดิการ หมายถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน ด้านรายได้/ค่าตอบแทน/สวัสดิการ ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ เงินเดือนและค่าตอบแทนที่ได้รับว่ามี ความยุติธรรมและเหมาะสม เงินเดือนและค่าตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนอย่างยุติธรรม เงินเดือนและค่าตอบแทนที่ได้รับเป็นไปตามความคาดหวัง และขั้นตอนการขอรับสวัสดิการบริษัท เช่น การรักษาพยาบาล รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ สถานที่ทำงานของท่านมีความสะอาด และมีอากาศถ่ายเทสะดวก ความสะดวกในการเดินทางไปยังที่ทำงาน การออกแบบสถานที่ทำงานทำให้รู้สึกเกิดความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน การจัดอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้

สำนักงาน เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน และบริษัทจัดสภาพที่ทำงานและเครื่องใช้สำนักงานอย่างเป็น
ระเบียบ ง่ายต่อการหยิบใช้